

Louňovice pod Blaníkem

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Vlašim

Nadmořská výška: 396 m n. m.

Počet obyvatel: 656

Adresa URL: www.lounovicepodblanikem.cz

Okres: Benešov

GPS souřadnice: 49.637234N, 14.846691E

První pís. zmínka: 1149 (873 let)

PSČ: 257 06

Památky a zajímavosti Louňovice pod Blaníkem

K dominantám městyse patří bezesporu barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie stojící na místě zaniklého románského kostela. Ten byl původně čelem rozsáhlého klášterního traktu. Ve 2. polovině 17. století byl kostel zbarokizován, zaklenut a doplněn kryptou. U vchodu kostela stojí bezejmenný náhrobek s nápisem: "Léta 1652 dne 31. srpna umřel jest člověk hříšný. Proste za něho Pána Boha!" Odpočíval pod ním Oldřich Sezima Skuhrovský, a to před dveřmi kostela, aby se po jeho náhrobku šlapalo. Zbytky klášterních staveb (klášter byl vypleněn a vypálen dne 23. dubna 1420 husity) a laické klášterní pohřebiště byly zjištěny archeologickým výzkumem východně od kostela v prostoru domů čp. 20, 21, 22 a 39. Pozůstatkem kláštera je zřejmě také masivní kamenná zeď bývalého objektu čp. 19 v ulici Jana Žižky.

Pozoruhodný je také bývalý zlatorudný mlýn, zjištěný poblíž klášteřiště. Jeho nález dokládá středověké dolování zlata v okolí Louňovic. S výsledky archeologických výzkumů se mohou zájemci seznámit v místním muzeu v louňovickém renesančně-barokním zámku z roku 1652, který necitlivými přestavbami ztratil svou architektonickou hodnotu. Od roku 1672 do roku 1924 patřil objekt pražskému arcibiskupství, po pozemkové reformě jej získala tělovýchovná jednota Sokol, které patří zámek dodnes. V 70. - 80. letech dvacátého století byla objevena renesanční sgrafita na jižní fasádě nádvorního křídla (pravděpodobně zachycení starozákonního námětu Noemovy archy (Gn 7.1 - 24). Malby byly opět zabíleny vzhledem k nedostatku prostředků na jejich restaurování.

Na zámek navazuje budova zámeckého pivovaru, který dnes již bohužel svoji původní funkci neplní. S pivovarem souvisí i velká budova pivovarského sklepení, stojící po pravé straně silnice směrem na Libouň u výjezdu z Louňovic. Svým vzhledem připomíná spíše palírnu skotské whisky. V podobném stylu je postaven i velký statek na louňovické návsi.

Další památkou je pomník postavený na počest barokního hudebního skladatele Jana Dismase Zelenky, místního rodáka.

Turistickou zajímavostí je i kámen, který měl být původně zalděn do základů Národního divadla v Praze, jelikož však jeho rozměry nevyhovovaly, byl později umístěn do nároží budovy bývalého pivovarského sklepa.

Rozhledna na Velkém Blaníku

Roku 1895 byla na Velkém Blaníku stavitelem Limaxem vybudována 20metrů vysoká otevřená věž, na níž se mohlo vystoupat jen po žebřících.

Dnešní podobu získala rozhledna v roce 1941. Klub českých turistů postavil místo nekryté rozhledny na

Velkém Blaníku, dřevěnou věž tvaru husitské hlásky 30metrů vysokou krytou šindelem. Součástí věže je výklenek, který se nazývá oltářní mensa. Zde se v současně době na přání snoubenců může konat svatební obřad. První obřad se zde uskutečnil 30. 4. roku 1999.

Kaple na Malém Blaníku

Podle dochovaných historických pramenů byl život na Malém Blaníku spjat především s kaplí Máří Magdaleny a s poutěmi, které se zde po staletí pořádaly.

Úplně ta nejstarší zmínka o Malém Blaníku v souvislosti s Máří Magdalenou pochází z roku 1543.

Tehdejší utrakvistický kněz z Vlašimi Václav Rosa ve svých zápiscích uvádí, jak jednoho roku přišla na vlašimskou faru žena z Kouřimi. Pod záminkou, že se jde na Blaník k Máří Majdalence pomodlit za svou nemocnou matku, žádala o azyl. Svůj vděk projevila tím, že okradla farní kuchařku a beze stopy zmizela. Zbožná to žena. V této zřejmě nejstarší zmínce o Blaníku a Máří Magdaleně se sice přímo nemluví o stavbě jež by byla této světici zasvěcena, ale je dosti pravděpodobné, že již v polovině 16. století Malý Blaník sloužil jako významné poutní místo. Někteří historici dokonce předpokládají, že v dobách dřívějších se na Blaníku slavily různé pohanské svátky.

Pokud se posuneme historií o 133 let kupředu, zjistíme, že v této době je již Máří Magdalena spojena přímo s existencí kaple. Dokládá to ve své zprávě z roku 1676 načeradský děkan Jan Ignát Birkner. Ve zprávě která byla určena pro arcibiskupskou konzistoř mimo jiné říká, že ke dni 22. července konají se na Blaníku v kapli zasvěcené svaté Máří Magdaleně slavné poutě. Z Louňovic sem dochází procesí, slouží se zde mše svaté a papež Kliment X. propůjčil kapli na tento den po 7 dalších let odpustky. V této zprávě se ještě mimo jiné mluví i o poustevníkovi, který o kapli pečuje od svých 18 let. Jmenoval se Petr Havlovič (Gawlowitz) a pocházel z Krakova v Polsku. Jeho příbytkem mu měla být malá jeskyňka pod kaplí. Z louňovických farářských relací z roku 1695 se pro změnu dozvídáme o inventáři, který ke kapli náleží. Jedná se především o ornát (kněžský šat), stříbrný koflíček (pohárek), antependium (ozdobný závěs na přední straně oltáře) a malé varhany s jazýčkovými píšťalami a olověnými závažími k měchům.

Nyní se pro změnu posuňme o 23 let zpět. Zjistíme totiž, že tohoto roku zemřel poslední světský majitel louňovického panství Karel Adam Lev z Říčan a jelikož neměl potomka, který by po něm louňovické panství spravoval, odkázal jej arcibiskupství pražskému. Pro budoucnost poutí na Malý Blaník, je však důležité, že ve své závěti pravděpodobně uvedl i to, že po jeho smrti případně kapli na Malém Blaníku z jeho pozůstalosti 300 zlatých. Dokládají to farářská relace z roku 1700 a duchovní tableta z roku 1713 kde se uvádí, že kaple je "fundírovaná" třemi sty zlatých, které jsou určeny na vybudování kaple nové. Kde stála tato původní kaple se přesně neví, ale za pomoci daných třiset zlatých byla kolem roku 1753 vystavěna arcibiskupem Khünburgem kaple nová, jejíž pozůstatky se dochovaly až do doby dnešní. Opatrovníci tohoto nového svatostánku se stala opět svatá Máří Magdalena. Na prostranství pod severním vrcholem Malého Blaníku tak tehdy vyrostla nová církevní stavba komponovaná do tvaru protáhlého osmistěnu s přílehlou sakristií u severovýchodní zdi a vystavěna byla z lámaného kamene a cihel. Nad sakristií se nacházela oratoř a pod ní měl být byt poustevníkův. Ještě téhož roku povolila pražská konzistoř na Malém Blaníku konání mší svatých na den svátku svaté Máří Magdaleny, což je 22. červenec.

Bohužel, poutě oblíbené a proslavené po celém širém kraji neměly dlouhého trvání. Roku 1780 se ujal panování nad zeměmi českými císař Josef II. a s ním přišla řada reforem. Ve snaze omezit moc

církve ve státě, vydal roku 1782 reskript, kterým zrušil všemožné kláštery, řádové domy, hospice a jiné církevní stavby. Na základě tohoto nařízení byly roku 1783 ukončeny i slavné poutě na Malý Blaník. Zvon blanické kaple byl přestěhován do Louňovic a opuštěnou kapli Máří Magdaleny začal pozvolna a neúprosně ohlodávat zub času. Slavná kaple tak postupně ztrácela na své kráse a brzy vyměnila svůj bohatý barokní původ za šat chudé, ale romantické zříceniny. Uprostřed její samoty časem vyrostli tři mohutné smrky jež jí byly po dalších sto let od Josefínských reforem, jedinými společníky.

V roce 1887, přišel tehdejší arcibiskup a kardinál František Schönborn se snahou poutě opět obnovit. Nechal tedy k jižní stěně ruin zřícené kaple postavit malý dřevěný altánek. Výklenek ve zdi byl osazen malou sochou klečící sv. Máří Magdaleny od řezbáře Eduarda Veselého a slavné poutě se na Malý Blaník opět vrátili.

Zmiňme se ještě o jedné důležité etapě podblanické historie 19. století ač přímo nesouvisí s kaplí svaté Máří Magdaleny. Pro český národ bylo toto století, stoletím probouzení se a boje za českou identitu a svébytnost. Oba Blaníky se tak staly tichými svědky několika táborů lidu, které se na jejich úpatích konaly a svými pověstmi o spících rytířích vyvolávaly v celém českém národě vlastenecké emoce.

